

Skupinová výuka nadaných na ZŠ

Úvoz v Brně

- Co vedlo k vytvoření modelu skupin
- Skupinová výuka
  - Organizace výuky ve skupinách
  - Specifika jednotlivých ročníků
- Postřehy z praxe
- Projekt
- Výhledy do budoucna

Výchozí modely práce s nadanými

TŘÍDA NADANÝCH

izolace od běžné populace

pocity výjimečnosti

nahlížení okolí - elitářství

nadměrné mzdové náklady

nedostatečné územní pokrytí

soukromé školy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

BĚŽNÁ TŘÍDA

malá motivace k vyšším výkonům, omezené podněcování zvědavosti

omezené možnosti úpravy předmětové skladby, hodinové dotace předmětů v jednotlivých ročnících

cyklické opakování, rutinní činnosti

izolovanost introvertů - tolerovaný podivín,

dominance extrovertů - ovládání, velení, manipulování

absence rovnocenných partnerů

nároky na přípravu výuky

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SKUPINOVÁ VÝUKA

- potlačení nevýhod obou krajních modelů
- odstranění pocitu jinakosti
- vzájemné pozitivní ovlivňování nadaných a šikovných dětí ve skupině
- akcelerace a obohacování v hlavních předmětech
- kontakt s běžnou populací v hodinách výchov
- úspora mzdových prostředků
- menší počet dětí ve skupině
- individualizace výuky
- rovnocenné partnerství

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

FILOZOFIE “SKUPINOVKY” NA ÚVOZE

tempo podle potřeb nadaných

pěstování EQ, sebeobsluhy, rozvoj tvořivosti

vysoká míra tolerance ze strany vyučujícího

potlačení soubojů individualit, výchova ke spolupráci a pomoci

zapojení žáků do průběhu vzdělávání a práce ve skupině, realizace jejich podnětů

učitel = partner, nikoliv mentor či diktátor, silná osobnost, velký všeobecný přehled, oborové znalosti, ochota k diskuzi, schopnost argumentace, pozorný posluchač

využívání celé škály metod a přístupů napříč vzdělávacími systémy

přípravenost vyučujícího na dvojedinečnost nadaných

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Organizace výuky ve skupině

- **HLAVNÍ PŘEDMĚTY**

- přesuny učiva vyšších ročníků do nižších
- obohacování rozšiřováním a prohlubováním témat
- dostatek času na diskuze k tématům
- operativní úpravy a doplňování témat

- **VÝCHOVY**

- kontakt s běžnými dětmi
- estetické činnosti - obohacení vlastní invencí
- tělesná výchova - respekt k výkonům jiných

- **VOLNOČASOVÉ AKTIVITY**

- specifické zájmy = specifické kroužky
- neorganizovaný čas pro organizování vlastních zájmů

Specifika jednotlivých ročníků 1. stupně

- **1. ročník - velká míra akcelerace**

ČJ: čtení maximálně individualizováno

čtenáři(práce s textem), začínající čtenáři(docvičení a analýza), nečtenáři(individuální tempo nácviku)

psaní ozvláštněno

grafomotorická neobratnost - užší formát stránky, možnost psát tiskacím

M: logické úlohy, šifry, problémové úlohy

PR: obohacování-prohlubování, rozšiřování

systematizace, pojmové mapování, zvláštnosti

INF: editory, e-mail

Dychtivost, krátkodobé aktivity, častá změna činností

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **2. ročník - bohatá akcelerace - učivo 3. roč.**

ČJ: vyjmen. slova(odmítání učení nazpaměť), samostatné odvozování mluv. pravidel, literární činnost, dramatické etudy, postřehování vyjímek z pravidel, pravidelné návštěvy knihovny

M: odmítání formálních pravidel(zápis sl. úlohy) násobilka, obor do 1000, preference vlastního řešení, používání kalkulačtoru

PR: podrobnější systematizace, prohlubování dělení na část přírodovědnou a zeměpisnou práce s mapou, vyhledávání na netu, prezentace samostatné projekty

INF: editory, prezentace, vyhledavače

Bohaté diskuze, krátkodobé projekty, rychlé změny zájmových oblastí

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- **3. ročník - zmírnění akcelerace - učivo 3,4. roč.**

ČJ: tvarosloví, stylistika, vlastní tvorba, cizí slova

M: rozšíření oboru - velká čísla, písemné operace, des.čísla, zlomky, záporná čísla, mocnina, římské číslice

PR: úvod do fyziky(síla, tlak, povrchové napětí) a chemie(atom, molekula)

dělení na část přírodovědnou a historickozeměpisnou(vznik vesmíru, planeta, světadíly)

dlouhodobější projekty, výzkumy, pokusy, mapy, samostatná práce s odbornou literaturou

INF: editory, prezentace, samostatná práce

Obohacování procesu vlastními nápady - třídní soutěž, divadlo, časopis, stmelení kolektivu, spolupráce, vzájemná korekce chování, první lásky

- **4. ročník - zmírnění akcelerace - učivo 4,5. roč.**

ČJ: tvarosloví, stylistika, vlastní tvorba, vlastní dramaturgie, scénáře, úpravy textů

M: další rozšíření oboru, písemné operace, des.číslo, zlomky, záporná čísla, mocnina, grafy, procenta, průměr, rovnice

PŘ: základy fyziky (pokusy voda, vzduch, veličiny) základy chemie (prvek, sloučenina, kyselina, mineralogie)

VL: nejstarší české dějiny, středověk, ČR, Evropa

INF: samostatná práce

Obohacování procesu vlastními nápady,

zájem o politiku, společenské dění,

kritika dospělých

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projevy nadaných ve skupinách

- **Schopnost samostatného vyvození pravidla a jeho aplikace v dalších situacích, objevování paralel a podobností**
- **Silná potřeba diskutovat, prezentovat vlastní názory, rozdílné přístupy k řešení**
- **Poukazování na výjimky, detaily, zvláštnosti, odlišnosti,**
- **Požadavek důsledného dodržování slibů, pravidel a dohod, zargumentování požadavků vyučujícího, jeho maximální spravedlnost**
- **Odmítání rutiny, klasických domácích úkolů**
- **Hodnocení známkou selhává, snaha o vzájemné hodnocení a porovnávání výkonů, kritické sebehodnocení**
- **Tvořivý přístup prakticky ke všemu**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AKTIVITY PRO OBOHACENÍ VÝUKY

Počítač internet web

- psaní všemi deseti
- putování po světových metropolích
- makrosnímky
- zvířecí rekordmani
- souboj s třídou a časem
- památky UNESCO
- tkaničky
- budovatelské počítačové hry
- gordické uzly: logické hádanky

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Třídní aktivity

- piškvoriáda
- dobrovolňáky
- třídní časopis
- deník výzkumníka
- Einsteinovy zebry
- pondělní disputace
- kufr
- slovník cizích slov
- znalostní poker

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Skupinové, celoškolské aktivity

- projektové školy v přírodě
- pravidelné návštěvy knihovny
- klub deskových her
- výzkumy, exkurze
- tematické poznávací zájezdy
- účast v soutěžích
- debrujárské řádění
- Vševědova akademie
- petice, kampaně
- simultánka v šachu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POSTŘEHY

- ne každému skupinová vyhovuje
- vzájemná náklonnost nadaných napříč ročníky
- hodně „zlepšováků“ vznikne z důvodu „jak si usnadnit život“
- 1. stupeň = ochutnávka, dostatečná nabídka oblastí
- vývoj oblastí zájmu
- nadaní se učí od šikovných trpělivosti a pochopení
- šikovní se spoluprací s nadanými učí přemýšlet jinak
- ne každý vynikající kantor zvládne práci ve skupině
- zapomeňme na „to se budete učit až v ... třídě“
- neexistuje obecná kuchařka na práci s nadanými ve skupině
- rodiče by měli pomáhat, nikoli radit co, kdy, kde a jak
- je nevhodné dítě utvrzovat v jeho jedinečnosti - už tak má problémů dost
- rodičovská důslednost

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT EU

získání finančních prostředků na klíčové aktivity

- **materiální podpora: počítače, knihy, deskové hry, flešky, kalkulačky, výzkumné batohy, mzdy, stavebnice, nákup služeb**
- **specifické kroužky, výuka AJ rodilým mluvčím**
- **výuka: učební plány, vědouka, úprava týdenních hodinových dotací předmětů**
- **e-learningové prostředí a proškolení vyučujících**
- **web IQáček**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výhledy a plány aneb co bychom ještě chtěli

- Spolupráce s ped.fak. MU - pedagogika nadaných - studium
- KRND - velká angažovanost rodičů pomoci škole
- Ročníkové projekty - formou malé diplomové práce(4.,5.roč)
- Pokračovací projekt pro 2. stupeň
- Seminární hodiny - odborných přednášek
- Vybavení tříd - wifi síť, vlastní notebooky
- Spolupráce s kvalitními středními školami

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ